

Теоретико-методологічні основи імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування

Андрій Наливайко^{1 A}

^A Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, пр-кт Повітрофлотський 28, м. Київ, 03049, Україна

Received: July 30, 2021 | Revised: August 20, 2021 | Accepted: August 31, 2021

DOI: 10.33445/sds.2021.11.4.6

Анотація

У статті на основі аналізу сукупності нормативно-правових актів у сфері оборони держави; вітчизняного досвіду імплементації нормативних документів у сфері державного управління та досвіду імплементації документів стратегічного планування в державах-членах НАТО:

сформована система концептуальних документів стратегічного та оборонного планування; обґрунтовані і запропоновані нові підходи щодо тлумачення основних термінів у сфері імплементації концептуальних документів;

систематизовано теоретико-методологічні основи імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування.

Ключові слова: імплементація, документи, стратегічне планування, оборонне планування, інкорпорація, трансформація.

Постановка проблеми

Після прийняття Закону України "Про національну безпеку України" (далі – Закон), а відповідно і втрати чинності Закону України "Про оборонне планування", перед керівництвом Міністерства оборони (далі – МО) України, Збройних Сил (далі – ЗС) України та інших складових сил оборони постало нагальне проблемне питання щодо імплементації нового закону і, в першу чергу, щодо розвитку та удосконалення нормативно-правової бази у сфері оборони [1].

Впродовж останніх трьох років з моменту прийняття Закону проведена значна робота щодо реалізації вимог вищезазначеного законодавчого акту: проведено оборонний огляд; розроблено і затверджено Стратегію національної безпеки України, Стратегію воєнної безпеки України, ряд відомчих нормативно-правових актів, зокрема з оборонного планування на основі спроможностей, направлених на

продовження реформування складових сил оборони [2, 3].

В той же час нормативно-правові акти у сфері оборони й досі не мають цілісної системи регулювання, побудованої за єдиною логікою формування та з чітко встановленою ієрархією системи різних видів документів, не розроблено та не затверджено на законодавчому рівні категорійно-понятійний апарат у цій сфері, не сформовано системи імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування тощо.

Тому важливим науковим кроком у частковому вирішенні зазначених проблем, на думку автора, є розробка теоретико-методологічних основ імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування, якій і присвячена дана публікація.

¹ Corresponding author: к. т. н., доцент, провідний науковий співробітник центру, e-mail: lebixivka-6591@ukr.net, ORCID: 0000-0002-0675-9603

Аналіз останніх досліджень та публікацій

В цілому проблематиці імплементації норм права у державному управлінні і, в тому числі, нормативно-правових актів, а також реалізації стратегічних документів у сфері безпеки присвячена низка наукових праць, зокрема В. Д. Бакуменка, О. М. Руденка, В. В. Тучі, А. І. Семенченка, В. П. Плавича, Є. В. Манокіна, І. О. Лозицької, О. Л. Євглевської, Ф. В. Саганюка та інших [4-10].

В цих працях аналізуються особливості норм, змісту, принципів і способів імплементації сучасного міжнародного права у право України; теоретичні основи реалізації стратегічних документів у окремі складові сфери безпеки; підходи щодо оцінки

ефективності державно-управлінських механізмів імплементації прийнятих рішень.

В той же час в них головний акцент робиться на здійсненні імплементації норм міжнародного права, і не проводиться аналіз інших напрямів імплементації: імплементації вітчизняних нормативно-правових актів, а також практичної імплементації шляхом реалізації управлінських процедур в оборонній сфері. Також недостатньо уваги приділяється питанням розробки методологічних основ процесу імплементації в оборонній сфері і, зокрема, формуванню категорійно-понятійного апарату.

Разом це і визначає актуальність запропонованої теми публікації.

Постановка завдання

Мета статті полягає в розробці теоретико-методологічних основ імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування з використанням

вітчизняного досвіду державного управління та принципів і підходів, прийнятих в державах-членах НАТО.

Виклад основного матеріалу

За результатами аналізу нормативно-правових актів та результатів наукових досліджень до *концептуальних документів стратегічного та оборонного планування* доцільно віднести нормативно-правові акти, про концептуальність яких свідчать їх назви: концепції, доктрини, стратегії, напрями, засади, основи, принципи, декларації тощо [1 – 3, 11, 12, 13].

Узагальнюючи досвід держав – членів НАТО і спираючись на сучасні теоретичні дослідження фахівців щодо планування у оборонній сфері, пропонується *під концептуальним документом стратегічного (оборонного) планування* розуміти систему поглядів, способу розуміння, керівної ідеї, конструктивного принципу діяльності, загального задуму і шляхів його реалізації сформульованих у нормативно-правовому акті, який розробляється і затверджується у встановленому національним законодавством порядку та уповноваженим на це державним органом [11].

Концептуальні документи планування в оборонній сфері держави, у всьому різноманітті їхніх форм і обсягів, можна об'єднати в єдину ієрархічну систему. На кожному рівні процесу розробки цих документів між ними існує певний зв'язок: "Логіка ієрархії полягає в тому, що кожен її рівень має керувати нижчим і слугувати тому, що знаходиться над ним" [8].

Класифікацію концептуальних документів пропонується здійснювати за визначеними ознаками:

рівнем ієрархії – закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства оборони України та керівників інших центральних органів виконавчої влади (складових сил оборони);

рівнем реалізації державної політики – стратегічне планування (національний, державний рівень), оборонне планування (галузевий, відомчий рівень);

призначенням документу – концепції,

доктрини, стратегії, напрями, засади, основи, принципи, декларації тощо;

термінами дії – довгострокові (понад п'ять років), середньострокові (до п'яти років) та короткострокові (до трьох років).

В той же час класифікація документів може здійснюватися за кількома кваліфікаційними ознаками. Наприклад, Стратегія національної безпеки України та Стратегія воєнної безпеки України є концептуальними документами стратегічного довгострокового планування, Стратегічний оборонний бюлетень України – є концептуальним документом стратегічного оборонного планування на середньостроковий період, державні цільові оборонні програми (розвитку Збройних Сил України та розвитку озброєння та військової техніки) – концептуальними документами середньострокового оборонного планування, а Орієнтовний план утримання і розвитку ЗС України та План утримання та розвитку ЗС України є концептуальними документами короткострокового оборонного планування.

Концепції в оборонній сфері, як правило, передують прийняттю нормативно-правових актів (законів, постанов), стратегій, реформ, національних проектів, державної політики, державних цільових програм та містять головну мету, візію, основні цілі, пріоритетні напрями та етапи їх реалізації. Вони значною мірою визначають концептуальні засади, а, відтак, і результативність, ефективність та якість наступних воєнно-політичних рішень та їх імплементації.

Саме тому, концепції мають розроблятися на принципах узгодженості інтересів всіх зацікавлених сторін (органів військового управління), відкритості, прозорості, участі із залученням всіх зацікавлених сторін, найбільш масштабні та важливі з них мають широко обговорюватися фахівцями військового відомства та громадськістю.

Затвердження концепцій означає визнання керівництвом держави доцільності розроблення та реалізації зазначених документів з точки зору очікуваної результативності (воєнної, технологічної, політичної та адміністративної здійсненності), ефективності та якості.

Стратегії (воєнні) конкретизують воєнно-політичні ідеї та рішення щодо розвитку оборонної сфери держави на довгострокову перспективу (понад 5 років), відображаючи їх цілі, пріоритети, визначаючи сильні та слабкі сторони, можливості та ризики їх реалізації. Розроблення стратегій в Україні (стратегія національної безпеки, стратегія воєнної безпеки, тощо) в останні роки набуло системного характеру й пов'язане з запровадженням стратегічного планування як інструменту перспективного прогнозування та планування на всіх рівнях державного управління.

Оборонна реформа є радикальним засобом зміни державної політики в оборонній сфері з метою набуття нових оперативних спроможностей для гарантованого забезпечення воєнної безпеки держави та забезпечення (створення) умов для сталого розвитку нації. Вона проводиться, якщо стан оборони держави не відповідає потребам сьогодення, суттєво поступається передовим країнам світу або погіршується у порівнянні з попередніми періодами у самій країні, гальмується розвиток озброєння та військової техніки, не розвиваються відносини з державами-членами НАТО і ЄС та інші.

Основним інструментом реалізації державної політики в оборонній сфері є *державні цільові програми*, які ініціюються та розробляються для реалізації її пріоритетних цілей та завдань.

Практика розроблення та впровадження державних цільових програм показує, що їх технологічна та адміністративна реалізація забезпечена відповідними нормативно-правовими актами. Проблемність реалізації її воєнно-політичної складової заключається в тому, що вона залежить від тих цілей та завдань, які декларує нове політичне керівництво держави та в забезпеченні ефективності таких програм, що значною мірою залежить від його рішення та достатності задіяних в них ресурсів.

Остання, у певній мірі, компенсується щорічною актуалізацією завдань програми у Плані утримання та розвитку Збройних Сил України.

Систему концептуальних документів планування в силах оборони нині можна сформувати в чітку структуру та ієрархію з розподілом документів за функціональними ознаками.

Найвищий рівень у ієрархії цих документів після Конституції України займає Закон України "Про національну безпеку", який визначає основи та принципи національної безпеки і оборони, цілі та основні засади державної політики, що гарантуватимуть суспільству і кожному громадянину захист від загроз [1].

На базі його основних положень за дорученням Президента України розробляється Стратегія національної безпеки України це документ, який визначає актуальні загрози національній безпеці України та відповідні цілі, завдання, механізми захисту національних інтересів України та є основою для планування і реалізації державної політики у сфері національної безпеки [2].

Після затвердження Стратегії національної безпеки України та за результатами Комплексного огляду сектору безпеки і оборони України, і зокрема оборонного огляду (на етапі планування спроможностей), розробляються основні галузеві стратегії реалізації державної політики у сферах національної безпеки і оборони (в тому числі Стратегія воєнної безпеки України), які в сукупності утворюють підсистему концептуальних документів стратегічного планування.

Стратегія воєнної безпеки України, зокрема, визначає шляхи досягнення цілей і реалізації пріоритетів державної політики у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва [3].

Таким чином, до підсистеми концептуальних документів стратегічного планування доцільно віднести наступні нормативно-правові акти: Закон України "Про національну безпеку України", Стратегію національної безпеки України та Стратегію воєнної безпеки України.

Після затвердження Стратегії воєнної безпеки України та за результатами оборонного огляду Міністерством оборони України розробляється Стратегічний оборонний бюлетень України –

концептуальний документ оборонного планування, який визначає основні напрями реалізації воєнної політики України, стратегічні цілі розвитку та очікувані результати їх досягнення з урахуванням актуальних воєнно-політичних загроз і викликів.

За результатами оборонного огляду після затвердження Стратегічного оборонного бюлетеня України на *етапі програмування розвитку спроможностей* (середньострокове планування) передбачається розроблення наступних документів: державних цільових програм, спрямованих на розв'язання проблем забезпечення оборони держави та розвиток складових сил оборони; комплексів програм (проектів), спрямованих на створення нових, розвиток існуючих та позбавлення від надлишкових спроможностей складових сил оборони; планів (концепцій) розвитку видів, окремих родів військ (сил); плану оборони України [14, 15].

На *етапі бюджетування та управління ресурсами* (короткострокове планування), спрямованого на забезпечення виконання завдань реалізації державної політики в сфері оборони з урахуванням процедур і термінів бюджетного процесу, здійснюється розробка наступних концептуальних документів оборонного планування:

орієнтовного плану утримання та розвитку ЗС України на наступний рік та два подальші роки;

плану утримання та розвитку ЗС України на наступний рік ;

планів утримання та розвитку видів, окремих родів військ (сил) на наступний рік ;

основних показників державного оборонного замовлення (оборонних закупівель) на плановий бюджетний період та орієнтовні показники обсягів державного оборонного замовлення (оборонних закупівель) на наступні за плановим два бюджетні періоди;

інших документів, які деталізують та обґрунтовують необхідність проведення заходів та витрат на них протягом наступного року [14, 15].

В ході реалізації *етапу виконання програм та планів* здійснюється: управління

програмами (проєктами) розвитку спроможностей; проведення оцінювань спроможностей; моніторинг і контроль виконання заходів оборонного планування; управління ризиками; звітування про виконання програм і планів [14, 15].

За результатами проведеного аналізу, до підсистеми концептуальних документів оборонного планування доцільно включити наступні нормативно-правові акти: Стратегічний оборонний бюлетень України; державні цільові програми, спрямовані на розв'язання проблем забезпечення оборони держави та розвиток складових сил оборони; комплекси програм (проєкти), спрямовані на створення нових, розвиток існуючих та позбавлення від надлишкових спроможностей складових сил оборони; плани (концепції) розвитку видів, окремих родів військ (сил); план оборони України; орієнтовний план утримання та розвитку ЗС України на наступний рік та два подальші роки; план утримання та розвитку ЗС України на наступний рік; плани утримання та розвитку видів, окремих родів військ (сил) на наступний рік; основні показники державного оборонного замовлення та інші [14, 15].

Таким чином, доцільно вважати, що на підставі основних положень нормативно-правових актів у сфері оборони та результатів наукових досліджень фахівців даної сфери сформована система концептуальних документів планування в оборонній сфері, яка базується на принципах та підходах, прийнятих в державах-членах НАТО і включає в себе: підсистему концептуальних документів стратегічного планування і підсистему концептуальних документів оборонного планування.

Одним з важливих пріоритетів реалізації державної політики у сфері оборони є виконання завдання з імплементації *концептуальних документів стратегічного та оборонного планування взаємоузгоджених з іншими документами оборонного планування в системі оборонного менеджменту* Міністерства оборони України та Збройних Сил України [3].

Імплементація концептуальних

документів стратегічного та оборонного планування – це є сукупність цілеспрямованих організаційно-правових та інституційних заходів в оборонній сфері, які здійснюються органами державної влади, органами військового управління, організаціями та спрямовані на забезпечення виконання (реалізацію) ними прийнятих на себе зобов'язань у сфері оборони шляхом впровадження вимог (положень) документів вищого рівня ієрархії в документах нижчого (підзаконних актах) або рівного їм рівня ієрархії.

В той же час, імплементація як процес виконання органами державної та виконавчої влади, зокрема складовими сил оборони, внутрішніх та міжнародно-правових норм, відбувається не лише на стадії нормотворчості, а й на стадії їх реалізації [11].

Для України імплементація концептуальних документів стратегічного та оборонного планування згідно вимог міжнародних нормативно-правових актів та стандартів особливо актуальна у зв'язку з її інтеграцією в європейський правовий простір та необхідністю національної імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. [8, 10, 11].

Крім цього входження інформаційних ресурсів оборонного менеджменту у світовий інформаційний простір потребує імплементації нормативно-правової бази відповідно до міжнародних стандартів, що також є дієвим інструментом нормативного регулювання оборонної сфери.

Важливим елементом імплементаційного процесу є також інституційне забезпечення – утворення нових або реорганізація (удосконалення) існуючих інституцій (структур), а також дій щодо кадрової підготовки з метою організаційного забезпечення діяльності цих інституцій та процесу євроінтеграції у цілому [9].

В свою чергу процес імплементації має наступні властивості:

здійснюється на внутрішньодержавному та міжнародному рівнях;

поєднує правотворчу та організаційну діяльність держави у процесі реалізації норм

національного та міжнародного права;

створює відповідний механізм реалізації (на міжнародному та внутрішньодержавному рівнях).

Сутність механізму імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування виявляється передусім у змісті діяльності його структурних елементів (правового та інституційного) і визначає такі види діяльності:

правотворчу діяльність;

організаційну й оперативно-виконавчу діяльність;

контрольну діяльність тощо [11].

Механізм імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування включає в себе визначену сукупність правових та інституційних засобів, які використовуються суб'єктами Міністерства оборони та Збройних Сил України на міжнародному та національному рівнях, з метою реалізації прийнятих правових норм та стандартів.

Удосконалення нормативно-правової бази (правових норм) щодо імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування відповідно до міжнародних стандартів базується на врахуванні досвіду та досягнень держав – членів НАТО в цій галузі, а імплементації підлягає велика кількість вітчизняних нормативно-правових актів, які застосовуються у оборонній сфері.

Разом з цим, нині дедалі важливішим фактором у цій сфері стає стандартизація, яка забезпечує технічну й термінологічну єдність для нормативного впорядкування і вдосконалення військових та інформаційних технологічних процесів, які забезпечують оперативний доступ до вітчизняних і зарубіжних інформаційних ресурсів.

До форм імплементації європейських стандартів у повному обсязі застосовні форми реалізації міжнародних зобов'язань, сформульовані в доктрині міжнародного права, виходячи з практики держав: дотримання, виконання, використання.

Виконання європейських стандартів – це активна діяльність, спрямована на

реформування нормативно-правової бази для приведення у відповідність з європейськими стандартами способами, закріпленими в законодавчих імплементаційних механізмах.

Використання європейських стандартів – форма реалізації стандартів, яка вимагає активної правотворчої і правозастосовної діяльності. У цілому, правова цінність і ефективність європейських стандартів забезпечуються їх імплементацією в національне законодавство і, зокрема, в систему стратегічних документів оборонної сфери.

Імплементацію концептуальних документів стратегічного та оборонного планування пропонується здійснювати за наступними напрямками:

а) впровадження (реалізація) рішень (положень) документів вищого рівня ієрархії в документах нижчого рівня ієрархії – *нормативно-правова імплементація*

б) впровадження вимог та положень нормативно-правових актів (документів) шляхом їх практичної реалізації (виконання) – *інституційно-організаційна імплементація*;

в) впровадження міжнародно-правових норм (стандартів) НАТО та ЄС в нормативно-правових актах складових сил оборони – *міжнародно-правова імплементація*: де-факто – фактична реалізація міжнародних зобов'язань на внутрішньодержавному рівні, а також конкретний спосіб включення міжнародно-правових норм в національну правову систему.

В свою чергу імплементація концептуальних документів стратегічного та оборонного планування за напрямками: *нормативно-правовим та міжнародно-правовим* здійснюватиметься, як правило, трьома способами: інкорпорація, трансформація і безпосередня (пряма) дія (загальне, часткове чи конкретне відсилання).

При *інкорпорації* правові норми основного юридичного акту (документу вищого рівня ієрархії) без будь-яких змін відтворюються в підзаконних актах (документах нижчого рівня ієрархії).

При *трансформації* здійснюється певна переробка норм відповідного нормативного

акту, який імплементується, або опрацьовуються тільки ті його положення (вимоги), які відповідають тематиці (візії, проблематиці) підзаконного акту (документу).

У випадку загального, часткового чи конкретного відсилання правові норми основного нормативно-правового акту безпосередньо не включаються в текст підзаконного акту, в якому міститься лише згадка про них. Таким чином, при імплементатії шляхом відсилання застосування правових норм стає неможливим без безпосереднього звернення до першоджерела — тексту відповідного законодавчого (нормативного) акту.

На даний час, зважаючи на значну складність, багатоплановість, ієрархічність та задіяність великої кількості суб'єктів, імплементатія концептуальних документів стратегічного та оборонного планування може здійснюватися за одним із трьох вищезазначених напрямів, з використанням одного із трьох способів або комбіновано.

На основі аналізу зарубіжних практик та вітчизняного досвіду були обґрунтовані основні етапи процесу імплементатії концептуальних документів стратегічного та оборонного планування, які включають:

етап формування основ імплементатійного процесу (мета, суб'єкти, форма, механізм, сфера, кінцевий результат);

вибір оптимального зовнішнього регулятора конституювання імплементатійного процесу;

приведення національної системи управління в оборонній сфері до стану формальної відповідності вимогам відповідних нормативно-правових актів та стандартів;

власне процес імплементатії та його правове (законодавче) закріплення;

оцінка результатів імплементатійного

процесу та його ефективності (визначення показників та критеріїв) [9].

В ході здійснення імплементатії концептуальних документів стратегічного та оборонного планування одним із найбільш наукоємних етапів є власне процес імплементатії та його правове (законодавче) закріплення, який включає наступні процедури розроблення проєкту нормативно-правового акту:

визначення концептуальних документів стратегічного і оборонного планування та їх основних положень, які підлягають імплементатії;

визначення нормативно-правових актів оборонного планування (за рівнем ієрархії), які планується розробити, оскільки вони забезпечують найвищу ефективність імплементатії концептуального документу на визначеному рівні процесу оборонного планування;

формування вимог щодо структури та змісту нормативно-правового акту, який планується розробити;

визначення способів імплементатії концептуального документу у проєкті нормативно-правового акту.

формування текстової (змістовної) частини проєкту нормативно-правового акта;

визначення відповідності проєкту нормативно-правового акта вимогам концептуального документу.

визначення негативних факторів і ризиків, які можуть ускладнити або зупинити здійснення імплементатії концептуального документу, та заходів, за сферами діяльності, для їх усунення;

здійснення моніторингу і контролю виконання заходів імплементатії концептуального документу.

Висновки

Таким чином, у статті на основі аналізу нормативно-правових актів у сфері оборони; вітчизняного досвіду імплементатії нормативних документів у сфері державного управління та досвіду імплементатії документів стратегічного планування в державах — членах НАТО: сформована система

концептуальних документів стратегічного та оборонного планування; обґрунтовані нові підходи щодо тлумачення основних термінів у сфері імплементатії концептуальних документів планування; систематизовані теоретико-методологічні основи імплементатії

концептуальних документів стратегічного та оборонного планування.

Результати проведених досліджень можуть слугувати науковою базою для

розробки методики імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування.

Список використаних джерел

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 №2469-VIII.
2. Про Стратегію національної безпеки: України Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020.
3. Про Стратегію воєнної безпеки України: Указ Президента України від 25 березня 2021 року №121/2021.
4. Бакуменко В. Д., Руденко О. М., Туча В. В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні: монографія. МОНУ, Академія муніципального управління. Київ, 2015. 184 с.
5. Семенченко А. І. Розробка категорійно-понятійного апарату стратегічного планування з державного управління забезпеченням національної безпеки. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07saiznb.htm>.
6. Плавич В. П. Імплементація норм і принципів сучасного міжнародного права у внутрішнє право (порівняльно-правові аспекти) // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. Том 16. Вип. 2 (36). – Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечнікова, 2017. – С. 39 – 50.
7. Манокін Є. В. Теоретичні основи реалізації стратегічних документів у сфері інформаційної безпеки. *Державне управління : удосконалення та розвиток*, №12. 2014.
8. Євглевська О. Л. Адаптація законодавства як умова майбутнього членства України в Європейському Союзі. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. – Харків : Право, 2009. – Вип. 17. – С. 118–129.
9. Лозицька І. О. Імплементація зарубіжного досвіду реформування державного управління в сучасних умовах. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Теорія та історія державного управління. – Харків : Право, 2018. – Вип. 2(37). С. 20 – 25.
10. Павліковський А. К., Фролов В. С., Саганюк Ф. В., Наливайко А.Д., Поляєв А.І. та ін. Оборонна реформа: системний підхід до оборонного менеджменту: монографія / Заг. ред. д.військ.н. А. М. Сиротенко. Київ: НУОУ, 2020. 306 с.
11. Обґрунтування рекомендацій щодо імплементації концептуальних документів стратегічного та оборонного планування [Текст]: звіт про НДР "Перетворення" (проміжний) / НУОУ; керівн. П.В. Щипанський; відповід. викон. А.Д. Наливайко; вик. І.М. Ткач, А.І. Поляєв [та ін.]. – К., 2020. – 131 с.
12. Клименко О. З. Імплементація міжнародних стандартів у нормативно-методичну базу діяльності наукових бібліотек України. Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовтня 2017 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН. – Київ, 2017. – С. 55–58.
13. Ярошко О.З. Концептуальний документ зовнішньої політики України: теорія і практика. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiirbis, 2013
14. Nalivaiko, A., Polyayev, A. (2021). Approaches to developing a functional defense management model. *Journal of Scientific Papers «Social Development and Security»*, 11(3), 20-29. DOI: 10.33445/sds.2021.11.3.2
15. Наливайко А. Д. Оборонний менеджмент – складова державного менеджменту. Вісник Інженерної академії України. – Київ, ІАУ. №1. 2020. С. 34 – 38.

Теоретико-методологические основы имплементации концептуальных документов стратегического и оборонного планирования

Андрей Наливайко ^{1 A}

¹ **Corresponding author:** к.т.н., доцент, ведущий научный сотрудник центра, e-mail: lebixivka-6591@ukr.net, ORCID: 0000-0002-0675-9603

^A Национальный университет обороны Украины имени Ивана Черняховского, пр-кт Воздухофлотский 28, м. Киев, 03049, Украина

Аннотация

В статье на основе анализа совокупности нормативно-правовых актов в сфере обороны государства; отечественного опыта имплементации нормативных документов в сфере государственного управления и опыта имплементации документов стратегического планирования в государствах-членах НАТО:

сформирована система концептуальных документов стратегического и оборонного планирования;

обоснованные и предложены новые подходы относительно толкования основных терминов в сфере имплементации концептуальных документов;

систематизированы теоретико-методологические основы имплементации концептуальных документов стратегического и оборонного планирования.

Ключевые слова: имплементация, документы, стратегическое планирование, оборонное планирование, инкорпорация, трансформация.

Theoretical and methodological bases of implementation of conceptual documents of strategic and defense planning

Andriy Nalyvayko ^{1 A}

¹ **Corresponding author:** candidate of technical sciences, Associate Professor, Leading Researcher of the Center, e-mail: lebixivka-6591@ukr.net, ORCID: 0000-0002-0675-9603

^A National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniachovskyi, 28, Povitroflotsky, ave, Kyiv, 03049, Ukraine

Abstract

The article is based on the analysis of a set of regulations in the field of state defense; domestic experience in the implementation of regulatory documents in the field of public administration and experience in the implementation of strategic planning documents in NATO member states:

the system of conceptual documents of strategic and defense planning is formed;

substantiated and proposed new approaches to the interpretation of basic terms in the field of implementation of conceptual documents;

the theoretical and methodological bases of implementation of conceptual documents of strategic and defense planning are systematized. (logical construction) and set the concept of changing these parameters and properties over time.

Keywords: implementation, documents, strategic planning, defense planning, incorporation, transformation.

References

1. On National Security of Ukraine: Law of Ukraine 21.06.2018 №2469-VIII
2. On the National Security Strategy of Ukraine: Decree of the President of Ukraine of September 14, 2020 № 392/2020.

3. On the Strategy of Military Security of Ukraine: Decree of the President of Ukraine of March 25, 2021 №121/2021.
4. Bakumenko V. D., Rudenko O. M., Cloud V. V. Mechanisms for implementing political decisions in public administration. Monograph. MESU, Academy of Municipal Administration. Kyiv, 2015. 184 p.
5. Semenchenko A. I. Development of categorical-conceptual apparatus of strategic planning for state management of national security. Available from: <http://academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07saiznb.htm>.
6. Plavych V. P. Implementation of norms and principles of modern international law in domestic law (comparative – legal aspects) // Market economy: modern theory and practice of management. Volume 16. Vip. 2 (36). Odessa: ONU them. I. I. Mechnikov, 2017.
7. Manokin E. V. (2014) Theoretical bases of realization of strategic documents in the field of information security. *Public administration: improvement and development*, №12.
8. Yevglevska O. L. (2009) Adaptation of legislation as a condition for future membership of Ukraine in the European Union. *State Construction and Local Self-Government*. Kharkiv: Pravo, Issue. 17. P. 118–129.
9. Lozytska I. O. Implementation of foreign experience of public administration reform in modern conditions. Public administration and local self-government. *Theory and history of public administration*. Kharkiv: Law, 2018. Issue. 2 (37).
10. Pavlikovsky A. K., Frolov V. S., Saganyuk F. V., Nalyvayko A. D., Polyaev A. I. etc. Defense reform: a systematic approach to defense management: a monograph. Kyiv: NUOU, 2020. 306 p.
11. Substantiation of recommendations for the implementation of conceptual documents of strategic and defense planning [Text]: report on research "Transformation" (intermediate) / NGO; management P.V. Sypanskyi; answer. executive A.D. Nalyvaiko; performers I. M. Tkach, A. I. Polyaev [etc.]. Kyiv, 2020. 131 p.
12. Klymenko O. Z. Implementation of international standards in the normative-methodical base of activity of scientific libraries of Ukraine. Library. Science. Communication. Strategic tasks of scientific libraries development: materials International. Science. conf. (Kyiv, October 3-5, 2017) / NAS of Ukraine, Nat. b-ka of Ukraine named after VI Vernadsky, Assoc. b-k of Ukraine, Rada dir. b-k and inform. centers – members of the IAAS. Kyiv, 2017. P. 55–58.
13. Yaroshko O. Z. Conceptual document of Ukraine's foreign policy: theory and practice. Available from: http://irbis-nbu.gov.ua/irbis_nbu/cgiirbis, 2013
14. Nalyvaiko, A., Polyaev, A. (2021). Approaches to developing a functional defense management model. *Journal of Scientific Papers «Social Development and Security»*, 11(3), 20-29. DOI: 10.33445/sds.2021.11.3.2
15. Nalyvaiko A. D. Defense management is a component of public management. Bulletin of the Engineering Academy of Ukraine. Kyiv, IAU. №1. 2020.